

สรุปบทเรียน  
ศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณแบบบ้านลำปลอก หมู่ที่ ๖  
ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

ส่วนที่ ๑

**ข้อมูลทั่วไป**

บ้านลำปลอก หมู่ที่ ๖ เป็นหมู่บ้านหนึ่งในจำนวน ๑๕ หมู่บ้าน ของ ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เป็นหมู่บ้านที่มีระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอปะเหลียน ประมาณ ๓๕ กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดตรัง ประมาณ ๔๕ กิโลเมตร

**ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน**

เล่ากันว่า ตาหมอเหลียน ได้นำช้างชื่อว่า “ราชา” ไปล่ามไว้ที่ต้นไม้ใกล้กับลำคลองและช้างราชาได้หนีไปเหลือตั้งไว้แต่ปลอก เมื่อชาวบ้านเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น จึงเรียกชื่อบ้านว่าบ้านล่ามปลอก ต่อมาเรียกเป็น “บ้านลำปลอก”

**ที่ตั้ง**

บ้านลำปลอก หมู่ที่ 6 เป็นหมู่บ้านหนึ่งในจำนวน 15 หมู่บ้าน ของ ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เป็นหมู่บ้านที่มีระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอปะเหลียน ประมาณ 35 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดตรัง ประมาณ 45 กิโลเมตร

**อาณาเขต**

ทิศเหนือ	หมู่ที่ ๖	ตำบลโพรงจระเข้	อำเภอย่านตาขาว
ทิศใต้	หมู่ที่ ๑,๕	ตำบลปะเหลียน	อำเภอปะเหลียน
ทิศตะวันออก	หมู่ที่ ๑๐	ตำบลปะเหลียน	อำเภอปะเหลียน
ทิศตะวันตก	หมู่ที่ ๗,๑๓	ตำบลปะเหลียน	อำเภอปะเหลียน

**การคมนาคม**

บ้านลำปลอก ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน ถนนที่ใช้เดินทางไปยังอำเภอ มีจำนวน ๑ เส้นทาง การเดินทางจากหมู่บ้านถึงอำเภอรยะทาง ๓๕ กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางตลอดสาย ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๔๐ นาที มีเส้นทางคมนาคมในการขนส่งใช้ได้ตลอดปี

**ประชากร**

ครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน จำนวน ๒๒๐ ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด ๘๑๐ คน แยกเป็นชาย ๓๗๕ คน เป็นหญิง ๔๓๕ คน

## **ประเพณี/วัฒนธรรม**

มีงานประเพณีต่างๆ ที่สำคัญ คือ งานประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ งานทำบุญวันสารท เดือนสิบ งานประเพณีวันลอยกระทง และงานวันสำคัญทางศาสนา

## **ความสัมพันธ์ของคนในหมู่บ้าน**

เป็นไปด้วยความสมัครสมานสามัคคี ถ้อยที ถ้อยอาศัย มีงานในหมู่บ้านจะช่วยเหลือกันด้วยความพร้อมเพรียงกัน

## **การประกอบอาชีพ**

ประชาชนบ้านลำปลอก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ ค้าขาย และ เลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ ทั้งหมด จำนวน ๒๔,๓๐๒ ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร ๑,๙๗๐ ไร่

## **การนับถือศาสนา**

ชาวบ้านส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ คือประมาณ ๙๐ % และประมาณ ๑๐ % นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีวัดลำปลอกในหมู่บ้าน ที่ประชาชนยึดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านลำปลอก

## **สภาพทางเศรษฐกิจ**

รายได้เฉลี่ยของราษฎร 50,844 บาท / คน / ปี ครั้วเรือนมีการออมร้อยละ 70 ของครัวเรือนทั้งหมด ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ใช้เนื้อที่ ๑,๙๗๐ ไร่ นอกจากนั้น ประกอบอาชีพค้าขาย ทำสวนผลไม้ เลี้ยงสัตว์ ผลผลิตที่จำหน่ายสู่ตลาดภายในและภายนอกชุมชน ได้แก่ ยางพารา ผลไม้ ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน มีเส้นทางคมนาคมในการขนส่งใช้ได้ตลอดปี

## **สภาพทางสังคม**

ชุมชนบ้านลำปลอก อยู่กันอย่างเครือญาติ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน มีเส้นทางคมนาคมในการขนส่งใช้ได้ตลอดปี โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน ๑ แห่ง มีจุดตรวจหมู่บ้าน จำนวน ๑ แห่ง

ครัวเรือนในหมู่บ้านลำปลอก ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชน

### **การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน**

#### **จุดแข็ง /ปัจจัยภายใน**

๑. มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์
๒. มีแหล่งเงินทุนในชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต,กองทุนหมู่บ้าน,โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน(กข.คจ.)
๓. ผู้นำมีความเข้มแข็ง
๔. กลุ่มองค์กรต่าง ๆ มีความเข้มแข็ง เช่น กลุ่มเลี้ยงแพะ กลุ่มผลิตน้ำดื่ม

๕. การมีส่วนร่วมของประชาชน
๖. ประชาชนเป็นคนท้องถิ่นดั้งเดิมมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเครือญาติ
๗. มีพื้นที่ที่เป็นสาธารณประโยชน์
๘. มีการเก็บข้อมูลในการดำเนินงาน
๙. มีข้อมูล จปฐ. , กชช2 ค. ในการแก้ปัญหา หมู่บ้าน/ตำบล
๑๐. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหลากหลาย เช่น หมอพื้นบ้าน หมอตำแย การทำขนม การทำลูกอมแบบโบราณ ช่างไม้ ช่างตีเหล็ก เป็นต้น
๑๑. มีการสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีที่สำคัญ เช่น ประเพณีทำบุญเดือนสิบ ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในวันสงกรานต์

#### จุดอ่อน / ปัจจัยภายใน

๑. ประชาชนมีการออมเงินน้อย มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
๒. ประชาชนไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพอื่น นอกจากอาชีพ คือการทำสวนยางพารา
๓. ประชาชนไม่สนใจในการประกอบอาชีพเสริม เพิ่มรายได้
๔. ประชาชนขาดจิตสำนึกในการรับผิดชอบร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕. การรวมตัว รวมกลุ่มของประชาชนยังไม่เป็นเอกภาพเท่าที่ควร
๖. ประชาชนบางส่วนไม่มีการลดรายจ่าย เช่น การปลูกผัก หรือเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน
๗. ประชาชนบางส่วนไม่เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน
๘. บางกลุ่ม/องค์กรขาดงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม
๙. ระบบข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่เป็นปัจจุบัน
๑๐. ประชาชนมีหนี้สิน

#### โอกาส / ปัจจัยภายนอก

๑. ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ภาคราชการอื่น ๆ และองค์กรเอกชน

#### อุปสรรค / ปัจจัยภายนอก

๑. นโยบายรัฐเปลี่ยนแปลงบ่อย
๒. การแบ่งพรรค แบ่งพวก และการเมืองท้องถิ่น
๓. ขาดงบประมาณในการพัฒนา
๔. ภาวะเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูง ทำให้ประชาชนต้องดิ้นรนช่วยเหลือตนเอง ทำให้การมีส่วนร่วม

ต่อส่วนรวมลดลง

#### กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

๑. กองทุนหมู่บ้าน
๒. โครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน(กช.คจ.)
๓. คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน
๔. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๕. อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) / ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.)
๖. กลุ่ม อสม.
๗. กลุ่มเลี้ยงแพะ
๘. กลุ่มเลี้ยงไก่ไข่

### แหล่งเงินทุนในชุมชน

๑. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สมาชิก ๒๗ คน เงินสัจจะ ๒๔๓,๐๐๐ บาท
๒. โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน(กข.คจ.) ครั้วเรือนเป้าหมาย ๖๐ ครั้วเรือน  
เงินทุน ๒๘๐,๐๐๐ บาท
๓. กองทุนหมู่บ้าน สมาชิก ๘๗ คน เงินทุน ๒,๒๐๐,๐๐๐ บาท
๔. กลุ่มสตรี สมาชิก ๒๕ คน เงินทุน ๑๕,๐๐๐ บาท
๕. กลุ่มเลี้ยงสัตว์ สมาชิก ๑๕ คน เงินทุน ๑๕๐,๐๐๐ บาท

### สถานที่สำคัญในหมู่บ้าน

๑. วัด จำนวน ๑ แห่ง
๒. โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง
๓. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน ๑ แห่ง

## ส่วนที่ ๒

### การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชน

#### ๒.๑ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ

กระทรวงมหาดไทย กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๕๑ เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ อยู่ดี มีสุข และกำหนดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการยอมรับ การมีส่วนร่วมในทุกกระดับ โดยดำเนินการตามโครงการชุมชนต้นแบบเทิดพระเกียรติ เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน โดยกรมการพัฒนาชุมชนเป็นเจ้าภาพหลัก จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ระหว่างชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน โดยมีการแสดงข้อมูลได้แก่ ข้อมูล จปฐ. กชช.ค. ประวัติหมู่บ้านและข้อมูลอื่นๆ มีระบบการจัดการองค์ความรู้ของชุมชน การถ่ายทอดประสบการณ์บุคคล ครอบครัว ชุมชนต้นแบบ และขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น



ภาพ ที่ทำการศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบบ้านลำปลอก หมู่ที่ 6 ตำบลปะเหลียน



ภาพ จุดเรียนรู้การเลี้ยงแพะบ้านลำปลอก



ภาพ แปลงสาธิตการปลูกหญ้าเลี้ยงแพะ

๒.๒ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ องค์ประกอบ รูปแบบกระบวนการดำเนินงานองค์ประกอบศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบ บ้านลำปลอก มีดังนี้

**คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้ชุมชน**

๑. นายอำเภอรอดทอง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6	ประธานกรรมการ
๒. นายเสาชี้ ทับเที่ยง	ประธานกลุ่มเลี้ยงแพะ	รองประธานกรรมการ
๓. นางยุวดี แก้วอ่อน	ผู้แทนกรรมการพัฒนาสตรีบทบาทสตรีหมู่บ้าน	เหรียญก
๔. นายพงศ์พันธ์ ชื่นสกุล	ผู้แทนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	กรรมการ
๕. นางมะลิ ชุมจีต	ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน	กรรมการ
๖. นางวรรณภา ช่วยพันธ์	ผู้แทนกลุ่มอาชีพ	กรรมการ
7. นายหีด สว่างรัตน์	ผู้แทนกลุ่มอาชีพ	กรรมการ
8. นายสิทธิโชค สมบัติทอง	ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน	กรรมการ
๙. นายหนูคล้าย ชัยแก้ว	ผู้แทนปราชญ์ชุมชน	กรรมการ
10. นายชุย ชูศรีเพชร	ผู้แทนภูมิปัญญาท้องถิ่น	กรรมการ
11. นายละออง มีจันทร์	ผู้แทนกลุ่มอาชีพ	กรรมการ
12. นายทวี ศรีเพชร	ผู้แทนกลุ่มอาชีพ	กรรมการ
13. นางพิมพ์ประภา ฤทธิรงค์	ผู้แทนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	กรรมการและเลขานุการ

**ที่ปรึกษา**

1. นายอำเภอปะเหลียน
2. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน
3. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอปะเหลียน
4. เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอปะเหลียน
5. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอปะเหลียน
6. เจ้าหน้าที่ กศน.อำเภอปะเหลียน

2.๓ สถานที่ทำการใช้ศาลาเอนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน

2.๔ กลยุทธ์/แนวทางในการบริหารจัดการความรู้ในศูนย์เรียนรู้

- มีคณะกรรมการดำเนินงานโดยคณะกรรมการคัดสรรจากตัวแทนของกลุ่มองค์กรต่างๆในหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน กรรมการพัฒนาสตรี อาสาพัฒนาชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มเลี้ยงแพะ ที่ปรึกษาเยาวชน,สมาชิก อบต. ,ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆในหมู่บ้าน เป็นตัวประสานกับกลุ่มองค์กรต่างๆในหมู่บ้านและประสานส่วนราชการ/องค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องชัดเจน

- จัดทำข้อมูล ข้อมูล จปฐ. ,กชช.2ค. /ข้อมูลอื่นของชุมชน,ข้อมูลด้านวิถีชีวิตของคนในชุมชน, ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ,ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.๕ ภาศึการพัฒนาให้การสนับสนุนด้านเงินทุน/วิชาการ เช่นเกษตร,ศึศึกษา, สาธารณสุข, อบต. และเจ้าภาพหลักพัฒนาชุมชน

๒.6 กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้

-กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

-ร้านค้าชุมชน

-กองทุนหมู่บ้าน

-กิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง เช่นการปลูกผักสวนครัว,น้ำหมักชีวภาพ,น้ำยาเอนกประสงค์,การทำบัญชีครัวเรือน

-กลุ่มเลี้ยงแพะ

-โครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน ครัวเรือนตัวอย่างที่ยืมเงินทุนไปประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จ

๒.7 ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ชุมชน

๑. ความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

๒. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง,การประชาสัมพันธ์งาน,การทำงานร่วมกัน

๓ .ความซ้ำซ้อนของงาน/องค์กรที่หลากหลายในหมู่บ้าน ตำบล

๔. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆขาดการประสานงานอย่างต่อเนื่อง

๒.8 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ความเข้มแข็งของคณะกรรมการ/คนในชุมชน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่างๆในการพัฒนาตนเองและชุมชนให้ดีขึ้น

๒. ภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ ที่ดินหากิน อากาศเหมาะสมกับการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

๓. ความร่วมมือของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้าน ตำบล มีการบูรณาการการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม

### ส่วนที่ 3 บทสรุป

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบบ้านลำปลอก หมู่ที่ ๖ ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง แห่งนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้าน ทั้งระบบความคิด วิธีปฏิบัติ การให้คุณค่ากับสิ่งต่างๆที่อยู่ในชุมชน ระหว่างชุมชน เป็นศูนย์รวมชีวิต ความคิด แหล่งผลิตความรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ เป็นศูนย์เรียนรู้ ตลอดชีวิตของคนในชุมชน อันเป็นรากฐานสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างแท้จริง คือ

๑. เป็นที่ประชุม/ประชาคมของคนในชุมชน เพื่อนำเสนอข่าวสารข้อมูล แนวทาง กิจกรรม/โครงการแก้ไขปัญหาต่างๆของชุมชน
๒. เป็นแหล่งเรียนรู้ สาธิตทดลอง นวัตกรรมความรู้ใหม่ๆในการดำรงชีวิต การสร้างงานสร้างอาชีพ แก่คนในชุมชน/นอกชุมชนใกล้เคียง
๓. เป็นศูนย์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน
๔. จปฐ., กชช.2ค. -ข้อมูลเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ รายได้ การมีงานทำ
๕. ข้อมูลประชาธิปไตย
๖. ข้อมูลภูมิปัญญา
๗. ข้อมูลภูมิปัญญา
๘. ผลิตภัณฑ์ชุมชน ฯลฯ
๙. เป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมงานประเพณีวัฒนธรรมของคนในชุมชน



ภาพ กิจกรรมของศูนย์เรียนรู้ชุมชน



ภาพ โรงเรือนเลี้ยงแพะบ้านลำปลอก